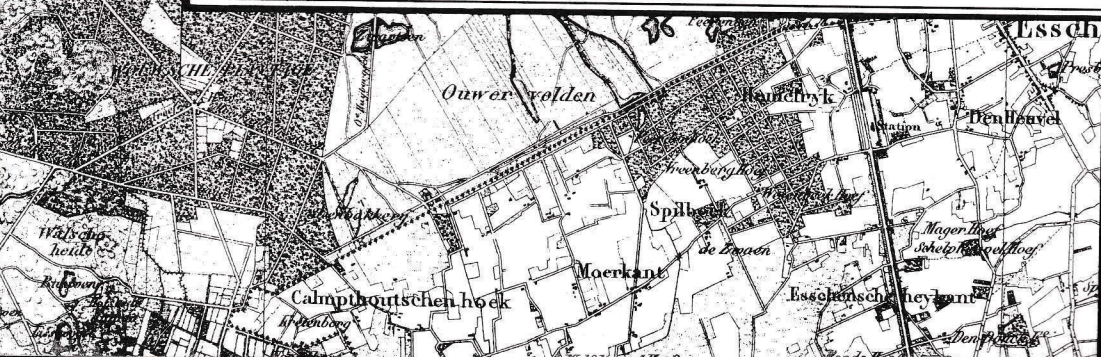

heemkunde kring
DE VIERSCHAER
WOUW

Wouw in de Tweede Wereldoorlog

College en raad in de oorlogsjaren

Natuurlijk ging het uitbreken van de oorlog ook aan het college en de raad niet ongemerkt voorbij. Omdat van hun vergaderingen notulen werden gemaakt, was het uiteraard moeilijk om daarin iets te noteren wat later tegen hen gebruikt zou kunnen worden. Vandaar dat college- en raadsleden steeds omzichtig omgaan met hun uitspraken.

De eerste vergadering van de raad na het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog op 10 mei 1940, vond op 29 juni 1940 plaats. Alle raadsleden waren aanwezig en de voorzitter, burgemeester Aloysius Hubertus Termeer begon de vergadering met de raadsleden toe te spreken alvorens de agenda werd afgewerkt.

"Alvorens de agenda voor deze vergadering aan de orde te stellen, wensch ik een ogenblik stil te staan bij de schokkende gebeurtenissen, die wij sedert onze laatste bijeenkomst in snel tempo hebben doorleefd.

Onze gedachten gaan dan allereerst uit naar al diegenen, die bij die gebeurtenissen het leven lieten, op de eerste plaats naar onzen dorpsgenoot C.W. van Dorst, die op 25 Mei te Oostende voor het vaderland bloed en leven gaf. Hij heeft zijn geboortegrond niet mogen weerzien en zijn plaats aan den ouderlijken haard zal ledig blijven. Aan ouders en familieleden betuigen wij onze deernis met dit droevig verlies. Ik hoop dat hun verzoek om het stoffelijk overschot van hun betreunden zoon naar Wouw vervoerd te krijgen, ten einde dit hier aan den schoot der gewijde aarde toe te vertrouwen, t.z.t. zal kunnen worden ingewilligd."

Verder gaat ons medeleven uit naar de nabestaanden der twee militairen nl. Anne Holdersma uit Almelo en J. Guiljam uit Dordrecht en van onze dorpsgenoot Havermans, die als slachtoffers van het oorlogsgeweld op den eersten Pinksterdag den dood vonden. Wij bidden dat, terwijl hun lichamen gedood zijn in den strijd, hun zielen mogen rusten in eeuwigen vrede en dat God aan de nabestaanden de kracht moge schenken om het schrijnend leed met berusting te dragen.²⁾

De burgemeester brengt daarna dank aan iedereen die bij het uitbreken van de oorlog, ondanks alle gevaar, hun plicht bleven vervullen. Speciaal noemt hij daarbij de geestelijken, dokter Voermans en de rijks- en gemeentepolitie.

Burgemeester Termeer gaat verder in zijn toespraak in op de gewijzigde staatsrechtelijke omstandigheden waaronder de raad bijeen is. Tussen de regels door kan een goed lezer bespeuren dat Termeer het helemaal niet eens is met het Duitse regime.

"Het heeft thans geen zin daarbij stil te staan. Wij hebben immers de feiten te nemen zooals ze zijn. Laten we in onzen rouw niet ontmoedigd worden maar met vertrouwen en optimisme onzen arbeid voortzetten met dankbare harten, dat onze gemeente voor veel onheil gespaard bleef en gedachtig de spreuk van den H. Augustinus: "De wereld wordt geregeerd door de dwaasheid der menschen en door de wijsheid van God" en de woorden uit ons volkslied: "Getrouw tot in den doed aan vorstin en vaderland".

Tenslotte roept de burgemeester de inwoners van Wouw op om milddadig mee te doen aan de collecte die gehouden zal worden voor de wederopbouw van Nederland.

In diezelfde vergadering wordt een voor de inwoners misschien wat teleurstellend besluit genomen, want aan het eind van de vergadering schrijft de notulant:

"...op voorstel van den voorzitter wordt besloten met het oog op de tegenwoordige tijdsomstandigheden, de kermessen dit jaar niet te laten doorgaan."

In de notulen van het college is helemaal niets terug te vinden over de inval van de Duitsers in Nederland. Op 8 mei 1940 is de laatste vergadering voor de Duitse inval. De volgende bijeenkomst is op 31 mei van dat jaar en daar wordt met geen woord gerept over de oorlogssituatie.³⁾ Wel vinden we in de B. en W.-notulen nog een aantal verwijzingen die er op duiden dat er een andere situatie is ontstaan. Op 26 juni 1940 wordt een ruimte gezocht om de mensen van de distributie in onder te brengen.

"Besloten wordt van J. Bakx een lokaal te huren voor de prijs van f 3,- per week, teneinde dit lokaal in te richten als distributielokaal." ⁴⁾

In september 1940 wordt besproken dat het wenselijk is om de kazerne- en barakken van de Nederlandse militairen in Wouwse Plantage op te ruimen. Die moeten daar flink in de weg gestaan hebben. Of die inderdaad verwijderd zijn, is niet terug te vinden, maar waarschijnlijk hebben de Duitsers hun toestemming gegeven.

Gemeenteraad opgeheven

Op 1 september 1941 trad het zgn. leidersbeginsel in werking. Dat hield in dat de gemeenteraden en provinciale staten opgeheven werden. De wethouders werden formeel gereduceerd tot medewerkers van de burgemeester. Ze behielden wel hun titel, maar meer niet. De burgemeester kon zelf een aantal burgers tot 'raadsliden' benoemen, maar verkiezingen werden er niet meer gehouden. De verantwoordelijkheid

41

voor het bestuur lag bij de burgemeester. Die kwam rechtstreeks onder controle van de provinciale commissaris. De bedoeling was natuurlijk, dat de NSB op alle belangrijke posten mensen weg zou zetten. Helaas voor hen waren er op dat moment nog geen kandidaten genoeg.⁵⁾ Daarom moest ook burgemeester Termeer (voorlopig) op zijn post blijven.

In de notulen van de Wouwse college van B. en W. wordt wel melding gemaakt van de opheffing van dit democratische college.

"De Voorzitter zegt, dat ingevolge een verordening van den rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied, dit de laatste vergadering van het college is, aan welk feit in zekere mate historische betekenis is te hechten.

Al hoewel hij ook in de toekomst, zij het in ander verband, met de wethouders nog veel hoopt samen te werken in het belang der gemeente, wenscht hij reeds nu de heeren te danken voor den grooten steun, dien hij van hen heeft moogen ondervinden en voor de waardevolle adviezen, die hem door de wethouders steeds zijn verstrekt, maar vooral ook voor de prettige samenwerking in het college."⁶⁾

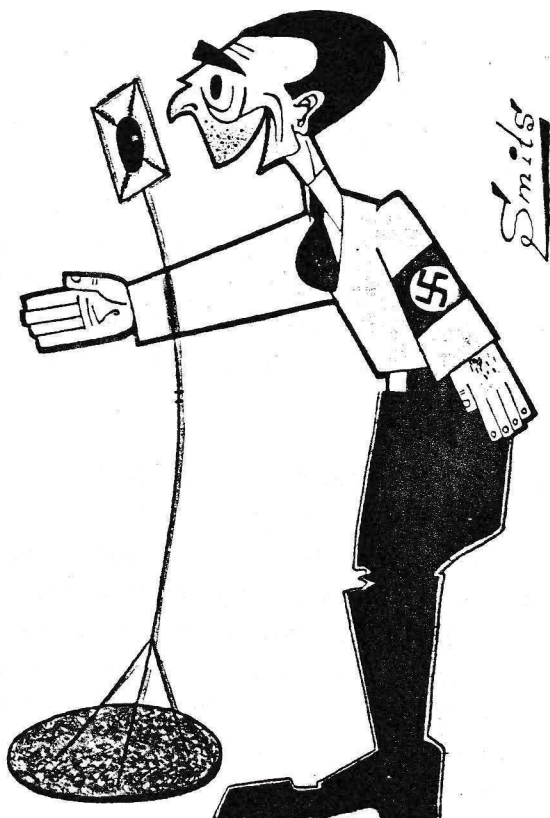
Na een dankwoordje van de wethouders Huijgen en Daverveldt wordt de vergadering besloten en vanaf dat moment volgt er ook in het notulenboek stilte. Pas op 10 februari 1947 worden de eerstvolgende notulen gemaakt van een B. en W.-vergadering.

In de raadsnotulen wordt in alle toonaarden gezwegen over de opheffing van de raad of het feit dat de bijeenkomst van 30 juni 1941 de laatste zou zijn.

Burgemeester

Burgemeester A. Termeer bleef daarna niet erg lang meer in functie. Hij had kort na 1 september een onderhoud met de een of ander Duitse

Goebbels laatste
journalistieke looping-the-loop.

—“....Zoodat het ons tenslotte gelukt is, onze verbindings-
lijnen zoodanig te verkorten, dat wij ons materiaal nog
slechts aan hoeven te reiken.”

Spotprent op het feit dat de lange aanvoerlijnen voor de Duitsers inmiddels zo kort zijn geworden
dat het materiaal aangegeven kan worden. (Collectie R. Hermans - Wouw)

instantie en waarschijnlijk liet hij zich hier zo duidelijk anti-Duits uit dat hij bij besluit van 29 oktober 1941 met onmiddellijke ingang ontslagen werd als burgemeester. Korte tijd later werd hij naar het gijzelaarskamp in Sint Michielsgestel gebracht. Wouw maakte toen een burgemeesterloos tijdperk mee.⁷⁾

Dat duurde bijna vijf maanden, want op 7 maart 1942 kwam het besluit dat met ingang van 23 maart 1942 Petrus Antonius Jacobus Polydorus de Jong uit Ossendrecht benoemd was tot burgemeester van de gemeente Wouw.⁸⁾

Op 11 april 1942 om 15.00 uur werd hij in het gemeentehuis geïnstalleerd. Loco-burgemeester F. Huijgen moest die installatie (noodgedwongen) verrichten. Het gemeentebestuur maakte er een hele sobere bijeenkomst van en zelfs de erewijn bleef achterwege. Wel verontschuldigde wethouder Huijgen zich daarvoor zeer omstandig en in alle toonaarden.

"Wanneer dan deze plechtigheid hoofdzakelijk zal beheerscht worden door het gesproken woord, dan is zulks niet op te vatten als een gebrek aan hoffelijkheid of goeden wil, en, wanneer het gemeentebestuur straks den eerewijn niet kán ronddienen dan wil dat niet zeggen dat wij de vereischte étiquette niet weten te handhaven. Ik spreek dan ook de hoop uit dat het verloop dezer installatie U allen de overtuiging moge schenken dat het gemeentebestuur althans getracht heeft op correcte wijze een waardig cachet te verleen en aan dit gebeuren."⁹⁾

Huijgen plaatst enkele gewaagde kanttekeningen bij het besluit om De Jong als burgemeester te benoemen. Op de eerste plaats wijst hij er op dat hij nog geen enkele ervaring heeft, maar wat erger is, zijn politieke overtuiging is anders dan die van de meeste inwoners van de gemeente Wouw.

"Ik spreek danook rechtuit wanneer ik hier verklaar dat U het vertrouwen der gemeentenaren in uw bestuursbeleid nog zult moeten winnen. Dat uwe politieke overtuiging niet die is van het overgrootste deel onzer bevolking zal deze taak niet vergemakkelijken, ja, misschien zelfs vaak een struikelblok zijn om te komen tot wederzijdsch begrip."

De eigenlijk installatie gebeurde op verzoek van de burgemeester buiten op het bordes.

Dat De Jong al bij voorbaat niet met open armen ontvangen werd, blijkt uit het feit dat daags na het bekendmaken van de benoeming op de voordeur van het gemeentehuis een stuk tekenpapier werd aangebracht met daarop in oostindische inkt de tekst:

"Heel Wouw zong

"Geen De Jong"!

't Is N.S.B. !

DUS: ???

Weg er mee !!!

NED.¹⁰⁾

Toch blijkt uit gesprekken met mensen en uit interviews dat De Jong niet zo'n slechte burgemeester was. Hij hielp, ondanks het feit dat hij NSB'er was, veel mensen en over het algemeen is het oordeel van veel mensen vrij positief.

Op 8 november 1944 keerde burgemeester Termeer terug naar Wouw om zijn oude ambt weer op zich te nemen.

Wat zich in die roerige eerste jaren verder afspeelde, kunnen we gedeeltelijk reconstrueren uit een speech die wethouder F. Huijgen in 1947 hield bij het vertrek van burgemeester A. Termeer. Die was per 1 mei van dat jaar benoemd tot burgemeester van Mierlo.

"....U bent hier gekomen in een tijd dat, zij het nog ver van onze grenzen, donkere wolken zich samenpakten in het oosten. September 1938. De Duitse roofridders vallen de kleine nabuurstaten binnen, zoogenaamd voor de bescherming van de verdrukte minderheden. En steeds harder rolt de lawine voort op den weg die bijna 7 jaren lang zich in bloed en tranen zou aftekenen, dwars door gansch Europa. Augustus 1939. Het luiden van de mobilisatieklokken brengt schrik en ontsteltenis in steden en dorpen. 10 Mei 1940. De oorlog is daar en tegelijk daarmee begint een tijd van ongekende zorgen...."¹¹⁾

De wethouder gaat verder in op de standvastige en principiële houding van de burgemeester die hem uiteindelijk ook zijn vrijheid kostte. Hij kwam daardoor in het gijzelaarskamp in St. Michielsgestel waar hij ruim twee jaar verbleef. Huijgen gaat daarna in op de komst van Polydor de Jong.

"Hoe kort schijnt het nog geleden dat een marionet hier Uw zetel kwam innemen, hoe kort nog lijkt ons de dag dat in deze raadszetel, toen vol van N.S.B.-rumoer en in de haast onverdraaglijke sfeer van Duitse uniformen der heeren Ortskommandanten en hun W.A.-knechtjes, een partijmannetje, zoo kersversch uit de peekoffie-fabriek ontsnapt, tot de hoogste waardigheid in de gemeente werd gekroond...."¹²⁾

Tijdelijke raad

Nog voordat het zuiden bevrijd was, werd door koningin Wilhelmina al een besluit bekrachtigd van de ministers voor Algemeene Oorlogvoering. Dat besluit werd op 18 september 1944 door Wilhelmina ondertekend en op 28 september van dat jaar uitgegeven.¹³⁾ In hoeverre dit besluit in Wouw werd uitgevoerd is niet precies te achterhalen. Feit is

dat deze tijdelijke raad uit leden moest bestaan die *"geacht worden het vertrouwen van de ingezetenen van de gemeente tijdens de vijandelijke bezetting te hebben behouden of verkregen."*

Meer duidelijkheid komt er als het hele land bevrijd is. Op 29 mei 1945 schrijft de waarnemend commissaris van de koningin in Noord-Brabant, J. Smits van Oyen, aan de burgemeesters een brief met betrekking tot de verkiezing van een tijdelijke gemeenteraad. Hij geeft daarin aan dat verwacht mag worden dat op korte termijn in de meeste gemeenten in Nederland 'verkiezingen' komen. Alleen gemeenten die zeer kort bevrijd zijn of waarvan een groot deel van de bevolking is geëvacueerd zullen uitgezonderd worden.¹⁴⁾

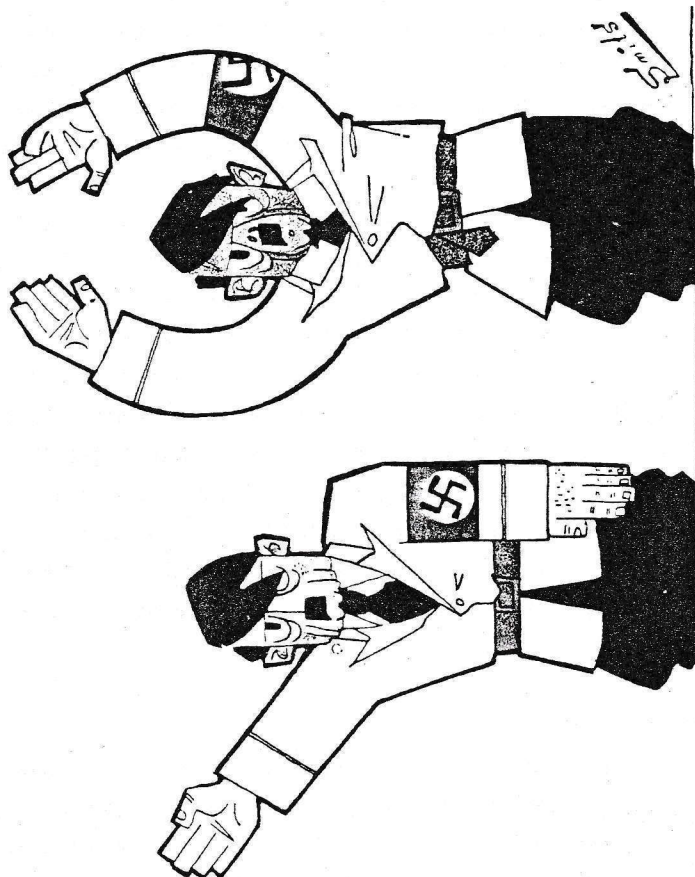
De bedoeling is dat er een commissie van drie vertrouwensmannen uit de inwoners van de gemeente wordt samengesteld, waarbij als enig criterium geldt dat die samenstelling niet eenzijdig mag zijn.

Deze vertrouwensmannen moeten een kiescollege samenstellen. De commissaris vindt dat dit kiescollege vier keer zoveel leden moet bevatten als er straks raadsleden gekozen worden. Voor Wouw was dat aantal daarom 44. In dit kiescollege moeten de voornaamste geestelijke en maatschappelijke stromingen vertegenwoordigd zijn. De aanbeveling moet voor 11 juni 1945 bij de commissaris zijn en voor 12 juli moet de tijdelijke raad gekozen zijn. J. Smits van Oyen besluit met de opmerking dat het niet bezwaarlijk is als personen uit de vertrouwenscommissie of uit het kiescollege in de gemeenteraad worden gekozen.

Vertrouwensmannen

Burgemeester Termeer benoemt in de commissie van vertrouwensmannen op de eerste plaats Alphonse Jacobus Ludovicus Siebelink, de notaris. Namens de boeren wordt Adrianus Cornelis Backx, landbouwer op de Boomhoeve, benoemd en namens de groep arbeiders wordt Carolus Franciscus van Dorst benoemd. Hij is op dat moment nog fabrieksarbeider, maar burgemeester Termeer vermeldt tevens dat hij behoort tot de illegaliteit.¹⁵⁾

Dankzij de uitvoerige toelichting weten we exact hoe in de gemeente Wouw alles in zijn werk ging. De vertrouwensmannen kwamen op 8 juni

DE NIEUWE NAZI-GROET (VERPLICHT).

De nieuwe nazigroet die (met het naderen van de bevrijding) verplicht wordt (Collectie R. Hermans - Woutw)

1945 bij elkaar en stelden een lijst met 44 namen samen. Omdat 99% van de gemeente katholiek was, leverde dat geen probleem op. De bevolking werd in drie groepen gesplitst:

- "1. *de burgers (middenstanders) waaronder ook te rangschikken de intellectuelen en de ambtenaren aangezien deze laatsten zoo gering in aantal zijn dat van een aparte maatschappelijke strooming niet gesproken kan worden.*
2. *de boeren.*
3. *de arbeiders (landarbeiders, fabrieksarbeiders, grondwerkers, enz.)"*

De bevolking in de gemeente Wouw bestond uit ongeveer 5500 mensen en die werden verdeeld in 2000 burgers, 1300 boeren en 2200 arbeiders. Omdat er 11 raadszetels waren, betekende dit dat per 1000 inwoners twee zetels te verdelen waren. Burgemeester Termeer berekent dat de zetelverdeling neerkomt op 4 zetels voor de burgers, 2,6 voor de boeren en 4,4 voor de arbeiders. En omdat de boeren de grootste rest hebben, komt men tot overeenstemming dat die een derde zetel krijgen ten nadele van de arbeiders.

Daarmee is meteen ook de verdeelsleutel voor het kiescollege gevonden: 16 burgers, 12 boeren en 16 arbeiders.

Ook de verdeling over de kerkdorpen komt ter sprake. Waar de burgemeester die op baseert is niet helemaal duidelijk, maar waarschijnlijk op de inwonersaantallen op dat moment. Wouw levert 15 kandidaten, Heerle 13, Moerstraten 6 en Wouwse Plantage 10.

Op de uiteindelijke lijst van kandidaten, die in het gemeentearchief van Wouw berust, staan inderdaad de namen van 44 kandidaten, waaronder zeven leden van de raad die tot 1941 in functie was.

De uiteindelijke kandidatenlijst telt nog 17 namen, daarvan worden bij besluit van 13 augustus 1945 de eerste elf in de raad benoemd.¹⁹⁾

Deze tijdelijke raad bestond uit F.P.M. Huijgen uit Wouw (wethouder en assuradeur), C.A.M. Daverveldt uit Heerle (wethouder en ambtenaar

VVO), D. van Gremberghe uit Wouw (raadslid, zonder beroep), C.M. Goossens uit Moerstraten (kleermaker en winkelier), A.C. Dekkers uit Moerstraten (raadslid en landbouwer), C.J.M. van Heijst uit Heerle (raadslid en landbouwer), A. van Tilburg uit Wouwse Plantage (raadslid en landbouwer), C.H. Musters uit Heerle (raadslid en fabrieksarbeider), A.J. van der Meer uit Heerle (spoorwegwerker), Jac. Sebregts uit Wouwse Plantage (arbeider) en Jac. van der Wegen uit Wouw (incasseerder ziekenfonds).

Zetten we de zaken even op een rij dan bestaat de nieuwe raad uit vier burgers, drie boeren en vier arbeiders. Verdeeld over de kerkdorpen, blijken er vier raadsleden uit Heerle te komen, drie uit Wouw en Wouwse Plantage en Moerstraten leveren elk twee raadsleden. Bovendien zitten in de nieuwe raad ook alle zeven de raadsleden die in het kiescollege zaten.

Als op 5 oktober 1945 de raad voor het eerst bij elkaar komt, worden Frans Huijgen en Koos van der Wegen tot de nieuwe wethouders gekozen, terwijl Huijgen loco-burgemeester wordt.¹⁷⁾

Eerste vergadering

Op 5 oktober 1945 om half elf 's morgens komt de raad voor het eerst bijeen. Secretaris J. Verpaalen maakt in die eerste notulen een vergissing waar hij het aantal aanwezige raadsleden noteert. Hij komt tot twaalf raadsleden, want hij laat Frans Huijgen twee keer 'opdraven'!!

Die eerste bijeenkomst was uiteraard een plechtigheid op zich en burgemeester A. Termeer hield bij het begin een toespraak waarin hij het opheffen van de raad in 1941 memoreert en ook even terugblijkt op de oorlogsjaren.

*"...Als vanzelf gaan onze gedachten vandaag vier jaar terug, naar september 1941, toen de gemeenteraad, het hoogste bestuursorgaan in de gemeente, door den bezetter buiten werking werd gesteld. Voor de eerste maal na 1851, het geboortjaar der gemeentewet, ver-
toonde toen de geschiedenis van ons gemeenterecht*

een donkere bladzijde. September 1941, het tijdstip, waarop zoowel de wetgevende als de uitvoerende macht volgens het autocratische nationaal socialistisch principe in handen werden gelegd van het eenhoofdig bestuursorgaan, den burgemeester.

Maar toen reeds voelden wij als bij intuïtie, dat dit alles maar van tijdelijke aard zou zijn, dat het recht over het onrecht zou zegevieren en dat, zoodra wij den drempel der vrijheid zouden hebben overschreden, de gemeenteraad, dat bijna honderdjarige democratisch bestuursorgaan, weer zijn plaats zou innemen als vertegenwoordigend de burgerij. Enzoo is het ook geschied. En nu doet het mij genoegen, dat ik hier weer oude, vertrouwde gezichten zie, leden van den vroegeren raad, met wie het prettig was samen te werken. Ik roep U allen, ook de leden die kersversch hun intrede doen in de raadzaal, een hartelijk welkom toe. Uw vertegenwoordiging zal slechts van korten duur zijn. Daarenboven mist gij menige bevoegdheid, die een normaal geboren raad wel bezet. Ik vertrouw nochtans, dat gij die geroepen zijt tot den dienst der gemeenschap, U bewust zult zijn van Uwe groote verantwoordelijkheid en dat gij bereid zult zijn Uw beste krachten in te zetten voor de toekomst van onze geschonden gemeente die een intergreerend deel uitmaakt van onze vaderlandsche gemeenschap.¹⁸⁾

Hierna brengt de burgemeester hulde aan de gemeenteambtenaren en de werklieden die een goed voorbeeld hebben gegeven aan de rest van de bevolking tijdens de oorlog. Speciaal wordt wethouder Fr. Huijgen genoemd die de burgemeester vervangen heeft in 1941 en 1942 en ook tijdens zijn ziekteverlof in 1945.

"En tenslotte maak ik van deze gelegenheid gaarne gebruik om mijn hartelijken dank te betuigen aan alle

inwoners van Wouw, die mij tijdens mijn 2-jarig verblijf in het gijzelaarskamp te St. Michielsgestel hun milde gaven hebben toegezonden. Het kamp zelf verschaftte te weinig om van te leven en te veel om van te sterven. U begrijpt dus, dat de twee wekelijksche pakjes met hun kostbaren inhoud zeer welkom waren. Ik sluit met de bede, dat Gods zegen op onzen arbeid moge rusten."¹⁹⁾

Nadat de raadsleden de zuiverings- en de ambtseed hebben afgelegd worden de wethouders gekozen. Wethouder F. Huijgen, die herkozen is, voert daarna het woord en richt zich ook tot de burgemeester. En de secretaris notuleert:

"De intrede van den burgemeester had hij zich anders voorgesteld. Gedacht was onder meer aan schetterende fanfares, het is anders uitgekomen nl. met kanonvuur, mitrailleurs, enz."

Een jaar later wordt de eerste raad gekozen volgens het nu nog geldende systeem waarbij alle burgers boven een bepaalde leeftijd stemrecht hebben. Een aantal raadsleden keert dan terug in de raad en enkele verdwijnen definitief uit beeld. Burgemeester Termeer verdwijnt enige tijd later ook van het Wouwse toneel als hij benoemd wordt tot burgemeester van Mierlo.

Wouw, 12 september 1995

Noten:

1. Het stoffelijk overschot van Cornelis Wilhelmus van Dorst werd pas op 3 september 1952 in Wouw herbegraven. Dat mede dankzij de inzet van harmonie Oranje. Voor gedetailleerde gegevens over die herbegraving verwijs ik naar Vierschaer 3-'85, blz 90-92.

In de raadsvergadering van 26 september 1940 komt het probleem van het overbrengen van de gesneuvelde militair in de raadsvergadering aan de orde.

- De gemeente wil wel een bijdrage verlenen, maar de familie blijkt dan niet draagkrachtig genoeg te zijn.
2. GAW A357, blz 175. Notulen van de raad van 29 juni 1940.
 3. GAW A342. Notulen van B en W.
 4. GAW A342. Notulen van 26 juni 1940.
 5. Zie ook: Dr. L. de Jong in Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog. Deel 5 eerste helft, blz. 237-249.
 6. GAW A342. Notulen van B en W van 27 augustus 1941.
 7. GAW A406. Persoonsdossier van burgemeester A.H. Termeer.
 8. GAW A408. Persoonsdossier van P. de Jong.
 9. GAW A408. Deze speech is opgenomen in het dossier van burgemeester De Jong.
 10. Zie: Herinneringen van een Wouwse verzetsman. J.C. van Wezel. Eigen uitgave, februari 1984. (blz. 9)
 11. GAW A406. De speech bevindt zich in het persoonsdossier van burgemeester A.H. Termeer.
 12. De wethouder doet hier op het feit dat De Jong voor zijn komst naar Wouw een peekoffieabriek had in de gemeente Ossendrecht. (peekoffie is tot poeder gemalen wortelen van met name de cichoreiplant. Het is surrogaatkoffie en onder de merknaam 'Buisman' is het produkt meer bekend)
 13. GAW A303. Samenstelling tijdelijke gemeenteraad 1944-1946.
 14. GAW A303. Brief van 29 mei 1945. In potlood zijn op dit stuk de drie geledingen aangegeven. Namens de burgers Siebelink en Van den Bergen, namens de boeren Backx en Van Agtmaal en namens de arbeiders Jac. van der Wegen, C. van Geel en K. van Dorst.
 15. GAW A303. TOELICHTING behorende bij de AANBEVELING voor de benoeming van leden van het kiescollege, in de gemeente W O U W.
 16. GAW A303. Proces-verbaal van benoemdverklaring van leden van den tijdelijken gemeenteraad van Wouw.
 17. Frans Huijgen wordt met elf stemmen gekozen. Bij de verkiezing van de tweede wethouder behaalt Koos van der Wegen 6 stemmen en Christ Daverveldt 5 stemmen.
 18. GAW A357. Notulen van de raad van 5 oktober 1945, blz. 201R.
 19. GAW A357. Notulen van de raad van 5 oktober 1945, blz. 202V.

